

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
правового регулювання
економіки
Протокол № 1 від 2.09.2024 р

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна ПЕМАШКАЛО

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЗЕМЕЛЬ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань

08 Право

Спеціальність

081 Право

Освітній рівень

другий (магістерський)

Освітня програма

Право

Статус дисципліни

вибіркова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Розробник :

к.ю.н, доцент

Олександр ЛИСЯК

Завідувач кафедри

Правового регулювання економіки

Юрій ШИНКАРЬОВ

Гарант програми

Юрій ШИНКАРЬОВ

Харків

2024

ВСТУП

Дисципліна «Правове регулювання ринку земель» є вибірковою навчальною дисципліною, що вивчається здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Право» спеціальності 081 Право. Вона забезпечує вивчення та аналіз нормативно-правових актів, які регулюють правовідносини щодо функціонування ринку земель; засвоєння теоретичних знань про земельний фонд України, право власності та право користування землями України як основами для функціонування ринку земель; набуття навичок застосування отриманих знань на практиці; вміння вирішувати правові ситуації згідно нормативно-правових актів земельного законодавства.

Актуальність вивчення навчальної дисципліни зумовлена реформаційними процесами, що відбуваються як в правовій так і політичній сферах життєдіяльності держави. Вивчення дисципліни «Правове регулювання ринку земель» спрямоване на засвоєння здобувачами основних засад правової регламентації правовідносин щодо відчуження та набуття земельних ділянок в умовах ринкової економіки, досягнення всебічного глибокого розуміння природи і сутності земельно-правових відносин.

Всебічне і глибоке вивчення навчального курсу є сприяє формуванню аналітичного мислення, чіткому аналізу основних правових відносин та правильного застосування правових норм.

Метою дисципліни є формування знань про правове регулювання ринку земель та основних умінь по застосуванню нормативно-правових актів, що регулюють ринок земель, порядку та механізмів правового регулювання ринку земель, щодо напрямків державної регуляторної політики земельним ринком, порядку відчуження земельних ділянок, орієнтування здобувачів на потреби держави у сфері правовідносин з функціонування ринку земель, підготовка кваліфікаційних фахівців, які б могли успішно працювати в ринкових умовах, формування системи теоретичних знань і практичних навичок щодо діяльності у сфері, пов'язаній із функціонуванням ринку земель.

Головні завдання навчальної дисципліни полягають у розумінні отримання здобувачами знань, які дозволять вільно орієнтуватися в нормативно-правових актах, які регулюють ринок земель; опануванні необхідних теоретичних положень, засвоєння сутності земельно-правових категорій; розумінні змісту земельно-правових інститутів як основ функціонування ринку земель; розумінні змісту норм земельного права, вмінні тлумачити їх та правильно застосовувати при вирішенні практичних ситуацій; набутті досвіду науково-дослідної роботи у галузі земельного законодавства та його впливу на функціонування ринку земель.

Предметом навчальної дисципліни є сукупність суспільних відносин щодо правового регулювання земельного фонду України, щодо набуття та припинення прав на земельні ділянки, порядку та механізмів відчуження земельних ділянок або прав на них.

Об'єктом навчальної дисципліни є правові механізми, норми та процеси, які формують ринок земельних відносин, а також практичні аспекти їх застосування.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
ПРН 3	ЗК3, СК6, СК16, СК18.
ПРН 6	СК6, СК10, СК17, СК18.
ПРН 7	СК8, СК13.
ПРН 15	СК6, СК14, СК15.
ПРН 18	ЗК3, СК6, СК13.

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН 18. Використовувати передові знання і методики для розв'язання складних задач у процесі правового забезпечення господарської діяльності.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію

СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості

СК16. Здатність до кваліфікації правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.

СК17. Здатність консультувати щодо виникнення, зміни та припинення договірних відносин у сфері господарської діяльності

СК18. Вільно готувати процесуальні та інші документи правового характеру, які забезпечують захист прав суб'єктів господарювання.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Правові засади земельних відносин як основа для функціонування ринку земель

Тема 1. Загальні положення про правове регулювання ринку земель в Україні

Поняття і предмет правового регулювання ринку земель. Об'єкти та суб'єкти ринку земель. Правовий аналіз періоду формування ринку землі в Україні. Земельний мораторій та відкриття ринку земель в Україні. Поняття, особливості і класифікація джерел правового регулювання ринку земель. Конституція України – основне джерело правовідносин у сфері ринку землі. Закони як джерела правового регулювання ринку земель. Підзаконні акти як джерела правового регулювання ринку земель. Судові рішення в системі джерел правового регулювання ринку земель. Міжнародно-правові акти як джерела правового регулювання ринку земель.

Тема 2. Загальна характеристика земельного фонду України

Склад та цільове призначення земель України. Загальна характеристика земель житлової та громадської забудови. Загальна характеристика земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Загальна характеристика земель оздоровчого призначення. Загальна характеристика земель рекреаційного призначення. Загальна характеристика земель історико-культурного призначення. Загальна характеристика земель лісгосподарського призначення. Загальна характеристика земель водного фонду. Загальна характеристика земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення.

Тема 3. Правове регулювання земель сільськогосподарського призначення

Поняття земель сільськогосподарського призначення та порядок їх використання. Визначення пріоритетності земель сільськогосподарського призначення в умовах відкриття ринку землі. Загальна характеристика земельних ділянок державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій. Використання земельних ділянок з меліоративними системами. Збереження права на землю сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, особистих селянських і фермерських господарств. Загальна характеристика земель сільськогосподарських підприємств. Визначення місця розташування земельних ділянок громадян при ліквідації сільськогосподарських підприємств, установ та організацій. Розподіл несільськогосподарських угідь при ліквідації сільськогосподарських підприємств. Загальна характеристика земель фермерського господарства. Загальна характеристика земельних ділянок особистих селянських господарств. Землі для сінокошення і випасання худоби. Земельні ділянки для садівництва. Земельні ділянки для городництва. Особливості використання та розпорядження земельними ділянками, розташованими у масиві земель

сільськогосподарського призначення, а також полезахисними лісовими смугами, які обмежують такий масив.

Тема 4. Право власності на землю як основа для функціонування ринку земель

Зміст права власності на землю. Земельна ділянка як об'єкт права власності. Земельна ділянка як об'єкт цивільних прав. Суб'єкти права власності на землю. Право власності на землю громадян. Право власності на землю юридичних осіб. Право власності на землю територіальних громад. Право власності на землю держави. Право власності на землю іноземних держав. Спільна власність на земельну ділянку. Виникнення права спільної часткової власності на земельну ділянку. Володіння, користування та розпорядження земельною ділянкою, що перебуває у спільній частковій власності. Спільна сумісна власність на земельну ділянку. Особливості набуття і реалізація права довірчої власності на земельні ділянки. Права власників земельних ділянок. Обов'язки власників земельних ділянок.

Тема 5. Право землекористування та обмеження прав на землю як необхідні складові у функціонуванні ринку земель

Право користування земельною ділянкою. Права та обов'язки землекористувачів. Право земельного сервітуту. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб або для забудови. Добросусідство. Обмеження та обтяження прав на землю.

Змістовий модуль 2. Правові засади функціонування ринку земель

Тема 6. Набуття права на землю громадянами та юридичними особами як передумови функціонування ринку земель

Загальні підстави набуття права на землю із земель державної та комунальної власності, повноваження компетентних органів щодо їх передачі у власність чи користування. Приватизація земель. Набуття права на земельну ділянку за давністю користування (набувальна давність). Перехід права на земельну ділянку у разі набуття права власності, господарського відання, оперативного управління на об'єкт нерухомого майна (крім багатоквартирного будинку), об'єкт незавершеного будівництва, спеціального майнового права на об'єкт незавершеного будівництва, що розміщені на ній. Порядок надання земельних ділянок у користування. Виникнення права на земельну ділянку. Оформлення речових прав на земельну ділянку. Поновлення договорів щодо земельних ділянок.

Тема 7. Продаж земельних ділянок або прав на них на підставі цивільно-правових договорів

Продаж земельних ділянок державної чи комунальної власності та набуття прав користування ними. Порядок продажу земельних ділянок державної та комунальної власності громадянам та юридичним особам. Особливості продажу земельних ділянок державної або комунальної власності іноземним державам,

юридичним особам, створеним та зареєстрованим відповідно до законодавства іноземної держави. Набуття права власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення. Переважне право купівлі земельної ділянки сільськогосподарського призначення. Набуття права власності на земельні ділянки на підставі цивільно-правових угод. Зміст угод про перехід права власності на земельні ділянки. Застава земельних ділянок або прав на них.

Тема 8. Продаж земельних ділянок або прав на них на конкурентних засадах

Обов'язковість продажу земельних ділянок державної чи комунальної власності або передачі їх у користування на конкурентних засадах (на земельних торгах). Земельні торги. Підготовка лотів для продажу на земельних торгах. Підготовка до проведення та порядок проведення земельних торгів. Встановлення та оприлюднення результатів земельних торгів.

Тема 9. Правове регулювання припинення прав на землю

Підстави припинення права власності на землю та права користування. Добровільна відмова від землі. Примусове припинення прав на землю. Перехід права власності на земельні ділянки, що перебувають у користуванні. Порядок вилучення земельних ділянок із постійного користування. Особливо цінні землі та порядок припинення прав на них.

Тема 10. Міжнародний досвід функціонування ринку земель.

Міжнародний досвід формування власності на землю. Моделі функціонування ринку землі у міжнародній практиці. Особливості міжнародного досвіду регулювання ринку земель сільськогосподарського призначення та їх адаптація до українських реалій.

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та завдань

Назва теми	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Визначити поняття, предмет правового регулювання ринку земель, об'єкти та суб'єкти ринку земель, особливості і класифікацію джерел правового регулювання ринку земель.
Тема 2. Завдання 2.	Визначати склад та цільове призначення земель України, знати загальну характеристику земельного фонду України.
Тема 3. Завдання 3.	Знати особливості правового регулювання земель сільськогосподарського призначення.

Тема 4. Завдання 4.	Розуміти особливості права власності на землю як основу для функціонування ринку земель.
Тема 5. Завдання 5.	Розуміти особливості права землекористування та обмеження прав на землю як необхідних складових у функціонуванні ринку земель.
Тема 6. Завдання 6.	Розуміти порядок та підстави набуття права на землю громадянами та юридичними особами як передумови функціонування ринку земель.
Тема 7. Завдання 7.	Знати порядок та особливості продажу земельних ділянок або прав на них на підставі цивільно-правових договорів.
Тема 8. Завдання 8.	Розуміти процедуру та особливості продажу земельних ділянок або прав на них на конкурентних засадах.
Тема 9. Завдання 9.	Розуміти підстави та порядок правового регулювання припинення прав на землю.
Тема 10. Завдання 10.	Знати міжнародний досвід функціонування ринку земель, його моделі та особливості.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Завдання 1.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Завдання 2.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Завдання 3.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Завдання 4.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу). Підготовка до написання модульної роботи.
Завдання 5.	Написання модульної контрольної роботи.
Завдання 6.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).

Завдання 7.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Завдання 8.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Завдання 9.	Підготовка до виконання індивідуального завдання.
Завдання 10.	Написання модульної контрольної роботи.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 2-9), проблемна лекція (Тема 10), лекція - діалог (1), тощо

Наочні (візуалізація (Тема 1-10).

Практичні (практична робота (Тема 1-10), кейс-метод (Тема 1-10).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) - 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним - 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) - сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання практичних завдань (30 балів), письмові контрольні роботи (20 балів), індивідуальне завдання (10).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЗЕМЕЛЬ

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень: другий (магістерський)

Спеціальність 081 «Право»

Освітня програма «Право»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1.

I. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

ТЕСТИ:

1. Чинним законодавством встановлено обмеження щодо набуття права власності на земельні ділянки наступним суб'єктам:

1. громадяни України
2. юридичні особи України, створені і зареєстровані за законодавством України, учасниками (акціонерами, членами) яких є лише громадяни України та/або держава, та/або територіальні громади
3. територіальні громади
4. держава
5. банківські установи

2. Іноземці та особи без громадянства:

1. можуть набувати права власності на земельні ділянки несільськогосподарського призначення в межах населених пунктів, на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, що належать їм на праві приватної власності

2. не можуть набувати права власності на земельні ділянки несільськогосподарського призначення в межах населених пунктів, на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, що належать їм на праві приватної власності

3. Із набранням чинності Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» від 31.03.2020 року № 552-IX

1. скасовано мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення

2. запроваджено мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення

4. Земельні ділянки, на яких розташовані багатоквартирні будинки, а також належні до них будівлі, споруди та прибудинкова територія, що перебувають у спільній сумісній власності власників квартир та нежитлових приміщень у будинку, передаються безоплатно у власність або в постійне користування

1. співвласникам багатоквартирного будинку

2. підприємствам, установам і організаціям, які здійснюють управління цими будинками

3. ЖЕКом

4. не можуть нікому передаватись

5. Громадяни чи юридичні особи не можуть приватизувати:

1. земельні ділянки у природних заповідниках, національних природних парках, ботанічних садах, дендрологічних парках, зоологічних парках

2. земельні ділянки у біосферних заповідниках, регіональних ландшафтних парках

3. земельні ділянки у заказниках, пам'ятках природи, заповідних урочищах та парках-пам'ятках садово-паркового мистецтва

6. У межах охоронних зон електричних мереж землі у їх власників та користувачів:

1. Не вилучаються, а використовуються з обмеженнями

2. Вилучаються

3. Вилучаються тільки у користувачів

4. Не вилучаються та використовуються без обмежень

7. Землі сільськогосподарського призначення передаються у власність:

1. громадянам для сінокосіння та випасання худоби

2. громадянам для ведення фермерського господарства

3. громадянам для городництва

8. Державним і комунальним сільськогосподарським підприємствам, установам та організаціям надаються земельні ділянки сільськогосподарського призначення із земель державної і комунальної власності:

1. у власність

2. у постійне користування
3. в оренду

9. Власники земельних ділянок усіх форм власності, розташованих у масиві земель сільськогосподарського призначення:

1. можуть обмінюватися такими земельними ділянками
2. не можуть обмінюватися такими земельними ділянками
3. не визначено законодавством

10. Громадянин Тимошук на земельній ділянці, наданій йому у користування для городництва звів дерев'яний сарай для зберігання інвентарю. По закінченню строку користування громадянин Тимошук повинен:

1. знести сарай
2. враховуючи, що на земельній ділянці, наданій йому у користування, зведено сарай, то громадянин Тимошук має право приватизувати ділянку для городництва
3. враховуючи, що на земельній ділянці, наданій йому у користування, зведено сарай, то договір користування підлягає продовженню

II. ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ:

1. Дайте стислу характеристику об'єктів та суб'єктів ринку земель
2. Наведіть класифікацію джерел правового регулювання ринку земель.
3. Опишіть особливості володіння, користування та розпорядження земельною ділянкою, що перебуває у спільній частковій власності.

III. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Сім'я Б. на Закарпатті відповідно до чинного законодавства займається зеленим туризмом. Для забезпечення збільшення обсягу послуг для клієнтів голова сім'ї звернувся із заявою до райдержадміністрації щодо виділення земельної ділянки для створення пункту технічного обслуговування автомобілів громадян, яка розташована в межах земель рекреаційного призначення.

1. Чи можлива приватизація земельних ділянок рекреаційного призначення? Якщо вважаєте, що можлива, то в яких випадках?

2. Яке рішення повинна прийняти райдержадміністрація у даній ситуації? Обґрунтуйте свою правову позицію.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ

Екзаменаційний білет кваліфікаційного іспиту включає 10 тестів, три відкритих питання та 1 практичне завдання. Кожне з завдань оцінюється певною кількістю балів, відповідно до рівня їх складності. Сумарна кількість балів складає 40 балів.

Тести.

Вірна відповідь на тестове питання оцінюється в 1 бали. Максимальна кількість балів – 10

Відкрите питання.

Вірна відповідь на одне відкрите питання оцінюється в 5 балів. Максимальна оцінка завдання –15 балів, із них:

15 – за наявність всіх складових ознак категорії /всіх видів правового явища, зазначених у чинному законодавстві України.

Практичні завдання.

Практичне завдання – ситуаційне завдання (кейс) 1 шт.

Здобувачу надається життєва ситуація, а йому слід вирішити яку норму права і як саме слід застосовувати у цій ситуації.

Максимальна оцінка за виконання практичних завдань становить 15 балів, із них:

4 балів – за правильність вибору доктринальних положень та норми права;

3 балів – за правильний алгоритм вирішення завдання;

3 балів – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

4 балів – за наявність і ґрунтовність висновку;

1 балів – за охайність виконання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Земельне право : підручник. 3-тє вид., доп. і перероб.; за ред. М. В. Шульги. Харків : Юрайт, 2023. 592 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://library.nlu.edu.ua/images/files/Zemelne_pravo_2023.pdf

2. Шарий Г.І. Ринок землі та нерухомості : навч. посіб. для студентів другого (магіст.) освіт. рівня спец. 193 «Геодезія та землеустрій» / Г.І. Шарий, Д.А. Єрмоленко, В.В. Скриль. – Полтава : Нац. ун-т імені Юрія Кондратюка, 2021. – 149 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/10323>

Додаткова

3. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» від 31.03.2020 р. № 552-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text>

5. Закон України «Про Державний земельний кадастр» від 07.07.2011 р. № 3613-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>
6. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 р. № 858-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#top>
7. Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003 р. № 1378-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15#Text>
8. Закон України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» від 17.11.2009 р. № 1559-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1559-17#Text>
9. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо продажу земельних ділянок та набуття права користування ними через електронні аукціони» від 18.05.2021 р. № 1444-IX. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1444-20#Text>
10. Благун І. І. Маркетинговий підхід у дослідженні привабливості ринку землі в Україні / І. І. Благун, Л. В. Гриневич // Наукове видання «Інфраструктура ринку». – 2023. - № 71. - С.48-52. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29836>
11. Лисяк О.І. Деякі питання правового регулювання безоплатної приватизації земель громадянами України [Електронний ресурс] . / Лисяк О.І.// Актуальні проблеми приватного та публічного права: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, д.ю.н., професора Процевського О.І., 21 травня 2022 року. Електрон. текст. дані. – Харків. 2022, 21 травня 2022 року. Електрон. текст. дані. – С. 428 – 432. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/04d46dcc-17e0-4b60-a0bb-254ae6844ee9/content#page=428>
12. Лисяк О.І. Правовий аналіз проблем надкористування в Україні. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право». 2021. Випуск 33. С. 46-51. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znphnpu_pravo_2021_33_8
13. Лисяк О. І. Правовий аналіз деяких проблем розмежування антиконкурентних узгоджених дій та неправомірних угод між суб'єктами господарювання / О. І. Лисяк // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право». – Харків, 2023. – Вип. 37. – С. 44 – 51. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29774>
14. Лисяк О. І. Скасування мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення як поштовх до удосконалення правових питань щодо реалізації права на працю у фермерських господарствах / О. І. Лисяк, К. М. Крічфалуший-Степанова // Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. - 2024. – Вип. 1. - С. 77 – 82.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/33326>

15. Земельне право. Методичні рекомендації до практичних завдань для студентів спеціальності 081 "Право" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / укл. В. В. Сергієнко, І. М. Ваганова, Н. М. Силенко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (248 КБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. - 86 с. - Загол. з титул. екрану. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23378>

Інформаційні ресурси

16. Офіційний сайт Верховної Ради України. Розділ «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>

17. Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/>

18. Верховний Суд. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/-perelik_sprav/

19. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни «Правове регулювання ринку земель», розроблений в ПНС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: